

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljajo na dom, na celo leto 4 K, pol leta 2 K in na četrt leta 1 K. Kuročina na Nemčijo 6 K, na druge tvenavertijne dežele 8 K. Kdaj boji sam pač, plača na leto samo 2 K. Kuročina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Delavski „katoliški tiskovni društvo“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stane 10 vin. — Uredništvo: Kuročina c. 10. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Kuročina c. 10. št. 4, sprejema naročila, izdane in reklamacije. — Za tiskarstvo se plačuje od vsakega petkovca za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za tretkrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Izdani se sprejemajo do kroga jutraj. — Recepte reklamacije se pošiljajo preko.

Liberalni učitelji in krščanski nauk.

Splošno je že znano, da imajo liberalne stranke v svojem načrtu ločitev cerkve od države, svobodno, to je brezversko šolo, da hočejo ločitev šole od cerkve, krščanski nauk in kateheta iz šole. Znano je pa tudi, da je naše učiteljstvo po večini liberalnim strankam in da je njih glavna opora. Znano je, da je ogromna večina učiteljstva napredna, to je liberalna, pravi njih lastno politično glasilo „Učiteljski Tovariš“ (1. nov., št. 44). Ni nobene moči več, da bi zastavila napredno misel, ki se z elementarno silo širi med učiteljstvom („Uč. Tov.“ 30. avg., št. 35). Radujem se, ker se širi napredna, svobodna misel (to je protiverska), je pisal nadučitelj Korbar v „Slov. Narodu“ (10. avg., št. 184).

Na shodu liberalnih dijakov v Celju dne 6.—8. septembra, kjer je bilo udeleženo tudi učiteljstvo, in se je sprejela resolucija za ločitev cerkve od šole, je znani liberalni učitelj Kveder iz St. Jurija ob juž. žel. po govoru o ločitvi šole od cerkve izjavil, da ga veseli krepko sodelovanje dijaštva in učiteljstva v tem tako perečem šolskem vprašanju. In dr. Kukovec je tedaj izjavil, da se bo Narodna stranka odločno bojevala proti vsem tistim poskusom Kmečke zveze, ki hočejo nadomestiti obstoječi šolski (za kateheta in krščanski nauk sicer zelo neugodni) zakon z reakcionarno (versko) šolsko postavo („Slovenski Narod“ 11. sept., št. 210). In izmed vseh stanov je učiteljstvo najbolj zastopano in uslužbeno tudi v naši liberalni stranki.

Kako resno deluje liberalno učiteljstvo na to, da bi izginili krščanski nauk in kateheta iz šole, izpričuje članek v „Slov. Nar.“ z dne 29. oktobra, št. 251., ponatisnjen v „Uč. Tov.“, 1. novembra, št. 44., vsekakor iz peresa učitelja, naslovljen „Boj učiteljstva“: 1. Ako je ljudska šola državna last, naj jo opravljajo lajki (neduhovniki), ne pa duhovniki (tudi ne kot kateheta?). Tako je pri pošti, pri železnici itd., tako mora biti tudi pri šoli.

Za naše šolstvo zahtevamo avtonomijo, da si ga uredimo (! kar sami!) tako, kot je za napredek in prosveto našega naroda potrebno („Uč. Tov.“ 6. sept., št. 36), to je po svoji liberalni pameti, ker druge tako nimajo. Gospodar v šoli mora biti šol-

ski voditelj in nihče drugi (tudi stariši otrok ne!?) („Uč. Tov.“ 25. okt., št. 43.).

2. Ko so v prejšnjih časih učili duhovniki krščanski nauk, so ga učili javno v cerkvah, kakor ga še sedaj med beneškimi Slovenci (in po vsem Italijanskem in Francoskem, kjer so iz šole pregnani!). Ko so pa ustanavljali šole po deželi, so pa duhovniki zapuščali cerkev in šli v šolo učiti krščanski nauk. (Saj so jih sami ustanovili!) To pa je zlo. (Po katerem pravilu vzgojeslovja neki? Ali je šola le za manj važne predmete, najvažnejši, krščanski nauk, pa se ven pobere?!). Dva petelina na dvorišču! (Duhovita primera! Že vedo, komu so podobni.) Kaj storiti? Duhovniki nazaj v cerkve, zlasti na deželi! (Kristjani, ali slišite?) Imajo čas, (kdaj pa, če so otroci cele dneve v šoli?) in cerkve so lepe. Tam naj uče krščanski nauk. Svetni predmeti pa naj se uče v šoli brez duhovniškega vmešavanja. Dokler pa se tega ne izvede z vso odločnostjo, ne bo miru!

Torej neprestano rovanje zoper krščanski nauk in kateheta! Pa še boste vedno trdili, da niste proti veri, da ste dobri kristjani! Predrznite se dovolj. Ali boste zopet trdili, da duhovnik kali mir, ko se poteguje za pravice katoliških otrok?

Ta članek pove dovolj jasno namene in cilje liberalnih učiteljev in njih pristašev, zaveznikov v Narodni stranki.

Kako pa že delajo? Smešijo in napadajo in blatijo šolske sestre po šolah Ciril-Metodove družbe, in jih že skušajo izriniti, učitelje in učiteljice iz Kranjskega in Gorice, ki so se zbrali v Slomškovi zvezi pod krščanskim praporom, smešijo, preganjajo, imenujejo jih izdajavce, krivoprisežnike. Moramo vsa slomškarska individua (bitja) družabno bojkotirati brez parda. Tiste učiteljice, ki so v tej zarotniški (!) družbi, je treba prezirati, da se jim pokaže, da zaničujemo nazadnjaške cerkvene miši. Slomškarji so duševni analfabetje (nevedneži), ki so za izobraženo družbo zavržljivi. Ko dobimo v prikliki imenik teh ljudi, ga priobčimo, da bodo izobraženci poznali te duševne reveže („Slov. Narod“ 12. sept., št. 211.).

To je že zbesnela strahovlada! Torej niti tega ne dopuste učitelju, da bi bil krščanski! To je že skrajna ne samo brezverska, ampak protiverska surovost in zbesnelost! Potem pa še govore o svobodnem prepričanju, ko drugih svobodno, krščansko

prepričanje zatirajo s podlo silo! Protiverska zagrizenost, kakor na Francoskem! Pa še trdijo in še bodo trdili, da so poštene kristjani!

Pa če se kristjan, navrh še učitelj, norčuje iz blagoslova („Uč. Tov.“ 1. nov., št. 44.), če se zgraža nad tem, če škof določi, da je za vso šolsko mladino ob nedeljah in praznikih maša obvezna („Uč. Tov.“ 27. sept., št. 39.), če more v svoji neumnosti trditi, da je krščanski križ ostanek kolesa, znamenja paganskega solnčnega boga („Uč. Tov.“ 8. nov., št. 45.), če ne moli, pa ne hodi k službi božji ter leta in leta ne prejme sv. zakramentov, tako človeče bo vsak šolarček imel za brezverca. Liberalni učitelji, v verskih rečeh nimate nikakih ekstra pravic in ekstra postav!

Ti pa, katoliško ljudstvo, ali boš dopustilo, da bi liberalni učitelji metali vaše katehete iz šole, da bi jemali vašim otrokom krščanski nauk in jih pehali v brezverstvo, kakor se zgodi na Francoskem. Ljudstvo katoliško, ali ne boš govorilo s temi predrzneži odločne besede in začelo — pometati?

Proti veri in duhovnikom.

Dr. Kukovec, vodja liberalne stranke, vedno trdi, da ni proti veri in duhovnikom. To je trdil tudi dne 3. novembra t. l. na shodu Narodne stranke. Toda v istem govoru je izjavil: „Politični razvoj pa je danes tako daleč, da so se duhovi ločili, svetovno-nazorni boj je dokončan.“

V našem slučaju je le krščanski svetovni nazor in nekrščanski svetovni nazor. In glede tega pravi dr. Kukovec, da so se duhovi že ločili v krščanski in nekrščanski svetovni nazor. Dr. Kukovec in njegova stranka ima vsekakor nekrščanski svetovni nazor in mora biti proti veri in duhovnikom.

Drugače so Narodni strankarji le hinavci in klaverni naprednjaki, pač nazadnjaki s primerom na naprednjaštvo prostomislecev v Pragi, ki jih liberalci tako hvalisajo. Tam so pa klicali prostomisleci: Dol z vsako vero, ven s kateheta iz šol! Liberalna stranka na Kranjskem tudi zahteva vere prosto šolo in razporoko. Dr. Kukovec še nikdar ni obsodil teh naprednjakov, saj hoče njegova stranka biti napredna, ker pravi: Vse napredno misleče ob-

Podlistek.

Na Miklavževo.

Parna piščalka s svojim zategnjenim piskanjem je naznanila delavcem opoldanski odmor. Vse je hitelo preko tvorniškega dvorišča, da se okrepeča. Delavca Jenkota ustavi deček:

Vratar je naročil, da pridite k njemu, ima za vas zabojček.

Za me, čudi se ogovorjeni, najbrž bode to pomota.

Za vas, trdi deček. Naročeval mi je: reci delavcu Jenkotu iz petega oddelka, in tam ste vendar vi.

Z nezaupnim smehljajem je potrkal Jenko na vratarjeva vrata.

Le vstopite, le, pozdravlja vratar, tu je nekaj za vas. Sv. Miklavž se vas je spomnil že dopoldne, in hodil bo še le zvečer. Tudi pismo je tu.

Jenko, od pričakovanja razburjen, seže po pismu in nenadno vzklikne:

Od njega je — od Rudolfa — po tolikih letih.

Vratar, opazujoč njegovo kretanje, de:

Ali vas je iznenadilo, kaj ne? Meni tudi. Se verjeti nisem hotel, ko je pismoša prinesel zabojček z igračami. Poglejte, da tu tako stoji. Nekdo se je spomnil otrok revnega strojevodje in jim pošilja Miklavža.

Od brata z Dunaja je, pojasni Jenko.

Gotovo se mu bolje godi nego vam, da more dati taka darila. Pa kaj vam je, da se ves tresetete, ali vas je pismo tako ganilo?

Nate, sami berite; sesti moram, noge se mi tresejo.

Vratar nastavi očala in bere:

Ljubi brat!

Gotovo se boš čudil, da se čez toliko let oglasim. Ako se spominjaš moje nemirne, mlade krvi, verjel boš, da sem v teku let, kar sem šel od doma, prehodil lep kos sveta. Povsod se mi je godilo dokaj dobro, le nekaj me je bolelo, da sem s svojim odhodom vžalil stariše, in jih ne morem več prositi za odpustanje.

Pred petimi leti sem prišel na Dunaj, in dobivši dobro službo, sem se oženil. Moja žena je iz precej premožne hiše, in dasi Nemka, je zelo dobra in darežljiva.

Ona me je spomnila starišev in doma, da na skušam popraviti, kar sem s svojo lahkomišljenostjo zagrešil. Na moje vprašanje v rojstni vasi dobim odgovor, da je hišo požar vpepelil, oče in mati da sta umrla in ti, da si šel po svetu in nikdo ne ve kam.

Cesto sem mislil, kako ti gre, kje si, a zaman — dokler ni pomagal žalosten dogodek. Imela sva dva otroke, dečka in deklico, oba nama je vzela vratica. Ko ju nesejo iz hiše, slišim za seboj glas dekle, ki je v hiši služila: Škoda lepih otrok. Vselej, kadar sem ju videla, sem se spomnila stare matere, ki pestuje ravno take otroke nekega vdovca. Piše se Jenko.

Po pogrebu vprašam dekleta in zvem, da je govorila o tebi in tvojih otrocih.

Da pošiljatev o pravem času pride, pošljem jo v tovarno. Igrače so namenjene mojim otrokom, ali Bog je obrnil drugače. Razdeli jih, kakor hočeš. Slotak, ki ga najdeš na dnu zabojčka, je tvoj

Miklavž. Napiši mi veliko o sebi, pokojni ženi in otrocih, in kadarkoli ti bo kaj primanjkovalo, obrni se na me, svojega brata. Moja žena te srčno pozdravlja in te v poletju z družino pričakuje. Tako bo preje pozabila. Tebe in otroke v duhu objema in poljubljuje

Tvoj brat

Rudolf.

Vratar zganivši pismo je pokimal s svojo sivo glavo:

No, glejte, kadar je stiska najhujša, je pomoč božja najbližja. Zdaj boste živeli drugače.

Morda se nikdar ni Jenko tako hitel domov, kakor isti večer, nesoč bratovo darilo v rokah. V duhu je že gledal veselje otrok, mraza ni čutil skozi tanko suknjico.

Zenina bolezen je vzela privarčevane novce, kar ni bilo neizogibno potrebno je poprodal in še dolgove napravil. In še ni bilo pomoči. Pol leta je že, odkar je umrla in tedenska poplačila, vestno odrajavana, še niso poravnana.

Ali zdaj bo drugače. Plačal bo, boljše stanovanje si bo najel. Otroci ne bodo zmrzovali v cunjah, toplo jih bo oblekel. Poiskal bo pošteno ženo, da mu bo gospodinjstvo vodila.

Ti načrti so mu pot prikrajšali tako, da je bil naenkrat doma.

Sosedova stara mati je varovala njegove štiri otroke. Pridni so bili, ubogljivi, mirni. Morda je vplivala na nje dolga bolezen materina, morda je to ona izprosila pri Bogu v nebesih.

Demov prišel, je skril Jenko svoj zabojček v temni kuhinji in stopil kotrokom in potem vsakega poljubil.